#3
(15)

februāris 2020

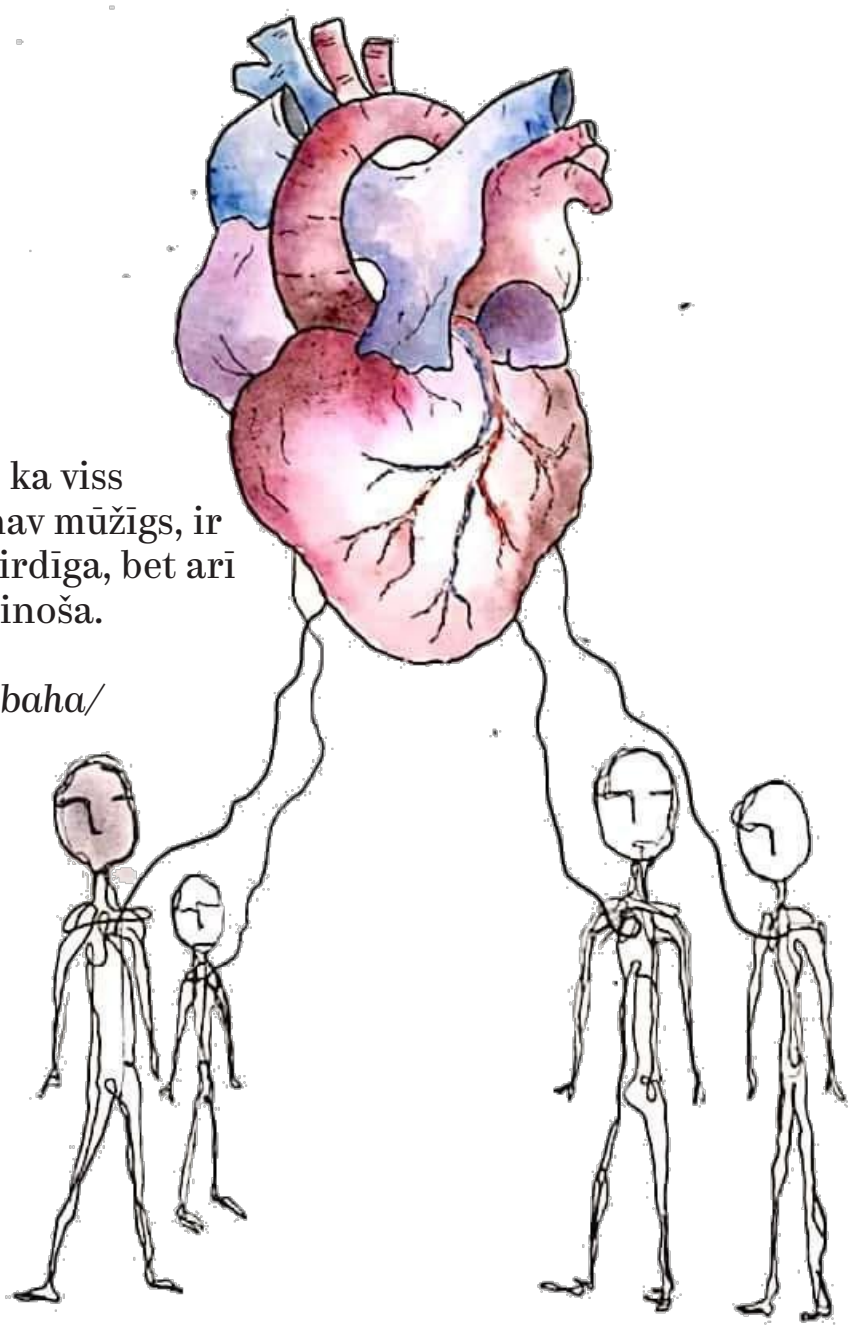

Doma par to, ka viss pasaulīgais nav mūžīgs, ir bezgala cietsirdīga, bet arī bezgala mierinoša.

/Ebnere-Ešenbaha/

Pārmaiņas un mīlestība

Valentīndiena – tie ir ĀVĢ skolēnu grandiozie un ilgi gaidītie svētki, kam par godu tiek rīkota balle un katra mīlētāja sirdī arī atsevišķa ceremonija, ar masīvu vilkmi ielauzušies ĀVĢ saspringtajā dzīvē. Mūždien aktuālais jautājums «Kas ir mīlestība?» joprojām palicis bez sava amora – neatbildēts, taču šajā izdevumā mēs vēstām par to, cik dažādi mīl cilvēki, par mīlestību pret darbiem, izglītību, dīvainību, apjausmību, Čīli un Jeseņinu.

Es šajā mēnesī nealkstu mīlestību vairāk kā parasti, taču es aizdomājos par to, ko dara tie, kas nemīl vispār. Kuri nevis negrib mīlēt, bet gan kurus nemīl dzīve un kuri paši nemīl to, jo viņiem aukstums ir brālis un tumsa – māsa. Apskaut zemeslodi nav iespējams, arī apskaut pusi no tās ne, taču, pateicoties šim mēnesim, es esmu par aizdomājusies, ka varu apskaut nulle, komats, nulle, nulle, nulle... pieci simti astoņdesmit se... daļu no septiņiem miljardiem.

Cik skaisti ir cienīt un neļaut untumiem varu, jo lielajai spējai valdīt pār savu dzīvi nav nozīmes, esot blakus vājajam. Ja mēs nevarētu kustēties un runāt, mēs visi būtu vienādā svarā. Bet pasaule ļāvusi katra garam būt atšķirīgam un ietekmēt. Kāpēc gan nepalīdzēt cita mīkstajiem, grimstošajiem dubļiem kļūt cietākiem un debesu jumam gaišākam?

Atrast sevi, esot blakus cita trauslumam, un mīlēt, tāpēc ka varam, ir skaisti. Un nav jau svarīgi, vai tā būtu Ľavīze, kur Sofija palīdz sakārtot Līvas ZPD, vai tā būtu iela, kur puisis pasniedz roku kundzei, vai tas būtu melns Čiekurkalna stūris, kur sieviete atnes maizīti un dūraiņus trūkuma cietējam. Svarīga ir tā mazā sajūta iekšā, kas dzen palīdzēt un mīlēt.

Mīli, jo tu vari mīlēt, un pats galvenais neesi ne koks, ne lepns muzejs, bet esi tas plēsējs vai pats mīlīgākais dzīvnieks, kurš tu vēlies būt. Ķer dvesmu no tā, ka esam dzīvi, un turpināsim tādi būt arī pēc 14. februāra, pēc Līvas ZPD prezentācijas un pēc «Skola2030» pārmaiņām. Ļauj mīlestībai kļūt par galveno vērtību ik dienu!

Amanda Kaufmane

3. Diāna

Instagram: @lavizesavize
Facebook: @lavizesavize
E-pasts: laviziteavizite@gmail.com
Spotify: @laviize

Pievienojies avīzes komandai, un tavas idejas tiks sadzirdētas! Ja tev galvā salīdušas idejas, kas kož, un tev patīk rakstīt, zīmēt, pētīt, izteikt viedokli vai arī tu vēlies kādu no šīm prasmēm attīstīt, tad gaidām tevi uz tasi tējas un iedvesmas pilnām sarunām **katru ceturtdienu 15:30 3115. kabinetā vai lasītavā**. Aicinām arī iesūtīt savas atsauksmes, ieteikumus vai pēkšņā iedvesmas uzplūdā tapušus rakstus e-pastā.

Aktuālais Lavīzes ielā

Pārmaiņas un mīlestība 2
Aktuālais Lavīzes ielā 2
Atzīšanās 3

ĀVĢ sienas čukst 4
Ko nemāca, bet vajadzētu mācīt 4
Diena Āgenskalna pilī 5
Jaunās dekādes skola 5
Zinātniski pārpūlētās smadzenes 6
Paaudžu maitāšana un zobu sāpes 6

Zvans ar mēli 7
Privilēģija slīkt brīvībā 7
Sašas svētku saldējums 7
Vientulīgā sevis mīlēšana 8
Lielā Klimata Mācība 8
Viens procents glābēju 9

Mēģinājumi izgaršot dzīvi 10
Anna no Čīles jumtiem 2 10
Neuzmanība var ieriebt 10
Gaidot izrādi 11
Gads augstvērtīga piedzīvojuma 12
Ne tikai karalienes, bet arī karaļi 12

Eiforijas sīrupā 14
Dzeja 14
Pārdomas 15
Proza 15

Autori
Amanda Kaufmane 11.5 *(redaktore)*
Marta Akimova 11.5
Gusts Ābele 9.1
Kristiāna Būcena 11.1
Madara Dzelve 9.1
Loreta Lizbovska 12.4
Anete Mārtuža 10.5
Dārta Petruņko 10.5
Elīza Bārbala Saberova 11.4
Anna Aleksandra Sičova 11.5
Sofija Šņitņikova 11.3
Līva Vaivade 11.6

Dagnija Ivanovska *(konsultante)*

Mākslinieciskais noformējums
Gusts Ābele *(maketētājs)*
Aribella Jauja *(portreti un ilustrācijas 5., 9. un 15. lpp.)*
Amanda Kaufmane *(vāka ilustrācija)*
Anete Mārtuža *(ilustrācijas 7., 11. un 15. lpp.)*
Dārta Petruņko *(ilustrācijas 3., 4.,7., 8., 10. un 14. lpp.)*

Mūsu izvēlētā mūzika šim februārim:

Jūt, es mīlu Tevi!

Daiga, Tu esi mana smaida cēlonis. Jānner un mūžīgi.

Līsete, es Tevi mīlu no savas sirds dziļumiem. Jūras un dzidrās acīs neliek man mieru.

Tu manu glābēju blakus esi, bet pats to apzināies. "g" - neaizmirstama.

Man patīk Arturs, Pēkšņs, bet bail viņam pateikt. Sveiks, Jānīt, mīlu Tevi stipri!

Paldies, ka, līdz Jūties vērtīgākai! Jāņu gada taksometrs Čau, latvietis, stēlnieks, Tu man patīc.

M.P., zini, ka sirsnīgi Tevi, ļoti mīl. Tu esi visskaistākā, meitene skolā, ceru, ka to zini.

Man vienkārši patīk, ka Tu man patīc. Tavs siltais smaids, mīkstās lūpas un dzidrās acis man patīc.

Mīlēja, vienmēr smaidīga, pati forīkā-Līga Brantā. Katrīna Tīna. Varu Tevi satikt, ir kā "n Paldies visiem, kuri palīdzēja man justies ieteicīgi.

Dārta, Tu esi mana dārgā mīlestība. Kad es ieraugu Tevi, man, uzreiz uzlabojas garastāvoklis.

Es ceru, ka šodien mani sapratīsi. Katra diena, kuna Paldies meitenei, kura lika man beigt apšaubīt sevi.

Mīkā Paula, Tu man patīc jau no 7. klases. Brīnos, kā varēju dzīvot bez Tevis līdz šim.

Leldei vairāk jāsmaida, dievinu tos brīžus.

Līvoni, manu ķirbīt, es mīlu Tevi!

Sofija Šņitņikova *11.3*

Ko nemāca skolās, bet vajadzētu

Skola ir vieta, kur jaunieši nāk pēc zināšanām, jo tur ir iespēja iegūt ļoti daudz informācijas un attīstīt dažādas spējas. Piemēram, vēsturē un matemātikā – abos priekšmetos nepieciešamas zināšanas un loģiskā domāšana. Gan faktu iegaumēšanā, gan prasmē formulēt viedokli – tas viss noderēs nākotnē. Man prieks, ka ir iespēja mācīties daudz ko, un ir arī tādi mācību priekšmeti, kas māca sadzīves lietas un saskarsmi ar citiem, piemēram, ētika, sociālās zinības un psiholoģija.

Šajos priekšmetos tiek meklētas atbildes uz jautājumiem *kas*, *kā*, *kāpēc*, *kad*, *kur*. Bērnam tiek dotas situācijas par to, kad, kur un kā uzvesties. Mācību saturā tās tiek uztvertas kā problēmas, kas kopā ar skolotāju tiek izvirzītas par diskusiju tēmām, lai attīstītu sociālās prasmes, kultūru un personību; skolēni veido papildus uzskatu un vērtību izpratni tam, ko bērns iemācās ģimenē. Skolotājam, mācot šos priekšmetus, ir liela atbildība, jo tas rada skolēnu priekšstatus par pasauli un sabiedrību, kuru viņi veido.

Liela sociālo zinātņu daļa ir mācības par cilvēku savstarpējām attiecībām – romantiskām un platoniskām, kā tās veidot un kā risināt konfliktus. Gan es, gan daudzi citi ir pamanījuši, ka šajos priekšmetos, kuru mērķis ir mācīt par cilvēku attiecībām, netiek pieminētas viendzimuma attiecības. Skolēniem ir nepieciešams par tām mācīt, jo jau no sestās klases skolēni sāk meklēt savu identitāti, intereses, stilu, šajā posmā veidojas stiprākie viedokļi. Un tieši laikā, kad skolēni meklē savu identitāti un to, ar ko asociēties, ir jāmāca par to, ka eksistē LGBT (lesbiešu, geju, biseksuāļu un transpersonu) kopiena.

Skolēniem ir tiesības zināt, ka tas pastāv, tas ir normāli un nav nosodāmi, kaut gan tas ir ļoti strīdīgs jautājums. Strīdīgs tas ir tādēļ, ka daudzi vēl joprojām uzskata, ka tas nav dabiski, tikumīgi un neatbilst morāles normām, taču cilvēki ar netradicionālo orientāciju ir bijuši vienmēr un visur, neatkarīgi no tautības, ādas krāsas un reliģijas. Manuprāt, ir nepareizi un pat muļķīgi spriest par to, vai tas ir pareizi vai tikumīgi, jo tādi cilvēki ir un būs, un nevar pateikt, ka kāda cilvēka eksistence nav pareiza.

Cilvēki tādi piedzimst, tā nav izvēle, un tā nav slimība, ko var izārstēt. Ir nepieciešams par to mācīt neitrāli; tās ir zināšanas, kas nav bērniem jāpasniedz ar atbalstošu vai neatbalstošu manieri, bet kā faktu. Esmu jautājusi saviem klasesbiedriem un skolasbiedriem viņu viedokli par šo, un daudzi izteica domu, ka tas tomēr būtu jāmāca ne tikai tādēļ, ka cilvēkiem bieži vien ir naidīga noskaņa pret to neinformētības dēļ, bet arī drošības dēļ, kā, piemēram, tas, ka seksuāli transmisīvās slimības var iegūt saskarsmē ar jebkuru dzimumu

Šai tēmai ir nepieciešams pievērst vairāk uzmanības ar domu, ka skolēniem ir tiesības zināt patiesību. Katram ir iespēja izvērtēt, vai pats jūtas piederīgs kādai kopienai, un skolai būtu jāmāca šādas lietas, jo sociālajos tīklos ne vienmēr var atrast patiesu informāciju. Sociālajās mācībās būtu jāiemāca izturēties pret LGBT kopienai piederīgajiem cilvēkiem tāpat kā pret heteroseksuāliem *cisgender* cilvēkiem, jo tie ir tieši tādi paši cilvēki, kas mīl cilvēkus.

Manuprāt, aizspriedumi lielākoties ir radušies tādēļ, ka LGBT piederīgie cilvēki tiek uzskatīti par citādiem, tādēļ par to kautrējas runāt, citādāk ir iespēja tikt atstumtam vai apceltam, un kuram gan ir patīkami atrasties vidē, kur neesi gaidīts savas identitātes un dzimuma dēļ. Tēmas aktualizācija ir nepieciešama arī mācību atmosfēras uzlabošanai un Latvijas nākotnes sabiedrības izglītotībai, kur katrs var komfortabli būt es pats. Labā ziņa ir, ka to var mainīt, par to var runāt un pieņemt cilvēkus tādus, kādi viņi ir – izturēties pret cilvēkiem vienlīdzīgi, neskatoties uz seksualitāti un dzimumu, jo svarīgākais ir tas, ka cilvēks mīl cilvēku, nevis nīst tādēļ, ka mīl. Es aicinu skolotājus runāt ar skolēniem par LGBT kopienu mācību stundās, lai tas veicinātu sabiedrības un skolēnu savstarpējo atvērtību un sirsnību.

Sofija Šņitņikova *11.3*

Diena Āgenskalna pilī

Melnu zābaciņu rīts sākas, jau piekto gadu čāpojot uz Āgenskalna Valsts centru – Āgenskalna Valsts ģimnāziju. Pirms ieiet Āgenskalna pilī, zābaciņi cītīgi notīra zoles un dodas pazemes valstībā – skapīšos. Mētelis ik rītu priecājas par skapīšu jauno infrastruktūru. Skapīšu labirintos, atrazdams mājvietu, ērti iekārtojas uz deviņām stundām un nodod stafeti grāmatām, zābaciņi – ērtām kedām, jo nu ir viņu kārta izstaigāt šos koridorus. Noskanot melodiskajam zvanam, visvisādas grāmatas bariem nozūd dažnedažādajos korpusos un kabinetos, bet pagaidām šis ir angļu valodas grāmatas stāsts.

Ieraugot klasi, kurā ir nonākusi, grāmata momentā noskumst, jo ko viņa redz savā priekšā? – savu sīvāko konkurentu, interaktīvo tāfeli. Kā gan var nejust konkurenci, ja tagad skolēnus ir ieintriģējusi šī ierīce, kurā grāmatas teikumus var sasvītrot krāsaini un pēc tam pēdas izdzēst kā nebijušas. Skolotājas, protams, grāmatas nemūžam nespēs sāpināt un aizmirst, tādēļ tās arī tiek cienītas un novērtētas. Kedas tās visas interaktīvās tāfeles nesatrauc, kedas tik uztraucas par savu tīrību, lai uz jaunajām grīdām neatstātu kādus dubļus. Kas gan var būt apkaunojošāks kedu pārim?

Vai tas atkal ir zvans? Grāmata tiek apskauta un nesta uz pilnīgi citu korpusu. Bet kas tad tas? Ak nē, grāmatas īpašnieks atkal atradis kādu, ar ko parunāt. Tas nozīmē, ka grāmata skapītī

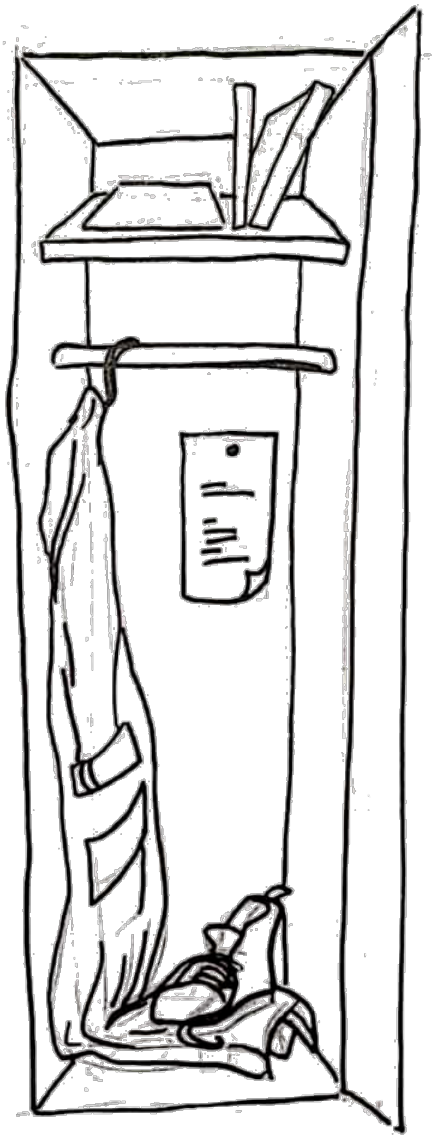

ies atpūsties tikai brīvstundā, kad būs gana laika gan lai noliktu grāmatas, gan lai radītu mājasdarbus uz nākamo stundu.

Bet par ko gan šie bērni runā? Hamlets? Oidips? Lāčplēsis? Jā, angļu valodas grāmatai šodien bija iespēja uzzināt, ka šajā mūždien rosīgajā skolā ir daaaaudz vairāk grāmatu apritē, nekā tikai mācību grāmatas.

Nu re, puse dienas jau ir galā, pauze Literātijā bija noderīga, it īpaši kolēģiem, kas drudžaini meklē atbildes kļūdu labojumiem latviešu valodā. Mājīga tomēr tā vieta, jo tieši tur notiek klases saliedēšanās pasākumi jeb – kas kuram spēj vairāk palīdzēt ģeometrijā. Angļu valodas grāmatai tikai skauž, jo angļu valodas mājasdarbi vienmēr tiek izpildīti jau mājās...

Mācību stundas jau beigušās, un piecu minūšu laikā, kamēr skolēns sakārto grāmatas skapītī, zābaciņi uzzina visus kedu piedzīvojumus: kam kas uzkāpis virsū un kam kas atkāpis, kam tinte uztecēja un kas par to saņēma tintē. Mētelis visu saprot no sirdspukstiem, bet ne līdz galam: vai sirds sitas strauji, jo mājās vēl daudz jāmācās, vai vienkārši bija aizraujoša diena un bērns turpina ar draugiem smiet?

Angļu valodas grāmata, kas ir redzējusi skolas attīstību un saprot, ka daudz ir darīts skolēnu labā un būs vēl, pačukst latviešu valodas grāmatai: «Rīt tu būsi nākamā» Un turpina sapņot par bērnu gaišajām nākotnēm.

Amanda Kaufmane *11.5*

Jaunās dekādes skola

Nereti mācību stundās nākas dzirdēt skolotājus smejam par jaunās «Skola2030» programmas bezjēdzību un absurdu. Man, nesaistīti ar skolu, tika dota iespēja uzzināt daudz informācijas par jauno programmu un izprast tās būtību, nozīmīgumu un runāt ar pašiem programmas veidotājiem.

Jaunā «Skola2030» programma nenozīmē darīt mazāk, tā nozīmē tieši pretējo – domāt un darīt plašāk. Šobrīd liela uzmanība vērsta jauniešu individuālajam darbam. Jaunietis var diezgan viegli pabeigt vidusskolu, patstāvīgi mācoties kontroldarbiem, nesadarbojoties ar klasesbiedriem, neuzzinot citu viedokli. Patstāvīgi iegūtās zināšanas ir neapšaubāmas, taču viņš nav radis ieklausīties citu viedoklī, plānot komandas darbu vai iesaistīties. Taču, esot darba vidē, vairāk par zināšanām novērtē tieši šīs prasmes. Mūžam centīgais, gudrais jaunietis citu acīs sāk justies nenovērtēts; lai palīdzētu ikvienam būt mobilam, «Skola2030» mācīs sadarboties un attīstīt kooperēšanās prasmes.

Šobrīd skolēns attīsta savu prasmi sabalansēt savu atdevi un interesi līdzīgi visiem priekšmetiem. Pat ja mācos literātu klasē, ķīmija, fizika un matemātika ir jāzina. No kārtīgas iedziļināšanās Raiņa darbos mani attur gaidāmais ķīmijas kontroldarbs, tāpēc es savu mācībām veltīto laiku un interesi cenšos sadalīt visiem mācību priekšmetiem līdzīgi. Tomēr pēc vidusskolas nāksies izšķirties par vienu sfēru, kuru apgūšu padziļināti. Tā visdrīzāk būs literatūra, nevis ķīmija, tāpēc ķīmijā iekaltie liku-

mi izgaisīs nebūtībā. «Skola2030» nenozīmē ķīmijas pilnīgu izslēgšanu, taču apjoma samazināšanu, lai vairāk laika iespējams veltīt kvalitatīvākai izvēles priekšmeta apgūšanai, un procesu patiesu izprašanu, nevis iegalvošanu.

Jau no nākamā gada 1., 2., 4., 5., 7., 8., 10., 11. klašu dzīvēs ar joni ienāks jaunā programma, diemžēl, nezināmu iemeslu dēļ, daži skolotāji ir satraukti un turpina būvēt stereotipu žogu starp skolēniem un jauno «Skola2030» programmu. Svarīgi atcerēties, ka gan skolotājiem, gan skolēniem zināšanas un darba apjoms nekur nezudīs, taču tas izlīdzināsies, lai atjaunotu brīžiem zudušo motivāciju, atdevi un interesi mācīties. «Skolas absolventa veiksmes atslēga ir nevis iegūto zināšanu apjoms, bet gan tas, ko viņš spēj paveikt ar savām zināšanām» – Andreass Šleihers (Andreas Schleicher) OECD Izglītības un prasmju direktorāta vadītājs.

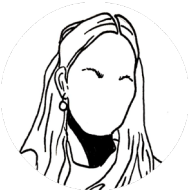

Līva Vaivade *11.6*

Zinātniski pārpūlētās smadzenes

Ir pirmdienas vakars, pagājusi nepilna nedēļa kopš zinātniskās pētniecības darba aizstāvēšanas, es sēžu slimnīcā, gaidu rindā, lai tiktu pie ārsta. Zinu, ka tam nav nozīmes, jo neko jaunu viņš nepateiks. Pārpūle, spriedze, pārāk daudz emociju, kas rada tādas sirds sāpes, ka dažbrīd gribas spiegt un raudāt, ir grūti mācīties un koncentrētiem.

Šī mēneša laikā esmu ieguvusi vienu ārkārtīgi labu pieredzi par to, kā vajag vai drīzāk – nevajag darīt. Esmu ieguvusi jaunu atziņu, kas noteikti būs viena no svarīgākajām atziņām, ko atcerēšos vienmēr. Tā ir diezgan pašsaprotama, taču reti kurš patiesībā to ievēro.

Ar lielo ZPD padarīšanu esmu sapratusi, ka man jābeidz izvairīties no lietām, cilvēkiem un darbiem. Cilvēkiem, kuriem tāpat kādu dienu būs jāskatās acīs. No darbiem, kuri tāpat būs jāizdara. Man ir jābeidz dzīvot ar apziņu, ka viss var pagaidīt un visu var atlikt uz pēdējo brīdi. Manī ir liela motivācija un gribasspēks, tikai tie tiek izmantoti pēdējā brīdī, kad jau lēnām sāku slīkt.

Bet tas ir ļoti nepareizi nomocīt sevi, izlikt no sevis visu enerģiju, lai beigās attaptos kā izspiests apelsīns – bez gandarījuma par paveikto un prieka par to, ka viss ir galā. Tik nepareizi – izmantot pilnībā visas spēka rezerves, lai vēlāk nespētu pat piespiest sevi darīt ikdienišķas lietas, kā mājasdarbus, sportu un citas aktivitātes, kuras gādā prieku. Ar visu sirdi un dvēseli gribu novēlēt sev: «Vairs nekad neļauj sev nonākt tādā situācijā, kad darbi nodara pāri. Tas pie laba nenoved.» Kā arī visiem desmitajiem iesaku nevilkt garumā, jo Zinātiski pētnieciskie darbi ātrāk vai vēlāk tāpat būs jāpaveic. Izvairīšanās, rada tikai jaunas problēmas un grūtības.

ar **Ivetu Ratinīku** sarunājās **Madara Dzelve** *9.1*

Paaudžu maitāšana un zobu sāpes

Kādēļ kā vienu no savām profesijām izvēlējāties skolotājas profesiju?

Šķiet, ka tāda neveselīga tieksme kļūt par skolotāju radās jau 4. klasē, kad ļoti patika mācīt, pieskatīt mazāko klašu skolēnus. Man ļoti patīk "samaitāt" veselu paaudzi, jo skolotājiem ir priekšrocība mainīt veidu, kā skolēni domā, bet no visām profesijām, kurās esmu iesaistījusies, šī šķiet visjēdzīgākā, jo katrs brīdis, kas tiek veltīts darbam, rada tiešu ietekmi uz citiem cilvēkiem.

Kad sākāt rakstīt dzeju?

Būtībā 10. klasē, kad skolotāja lika uzrakstīt radošu tekstu saistībā ar antonīmiem, bet es, uzrakstot dzejoli, saņēmu 10, un man iepatikās; bet, ja runā nopietni, tad domāju, ka visiem pēc pirmās, otrās, trešās neveiksmīgās mīlestības pārdzīvojumiem mēdz tapt kāds šausmīgs dzejolis vai kopumā slikta dzeja.

Vai Jums ir kāds mīļākais mūzikas izpildītājs?

Nevaru ciest mūsdienu latviešu mūziku (to, kas ir ar vārdiem), lielākoties tās ir muļķības no loģikas un poētikas viedokļa. LR2 – tas ir zobu sāpju paveids, bet man patīk klausīties mūziku, ko veido tikai melodija, vai tādu, kas ir man nesaprotamā valodā.

Vai jums ir kāda fobija?

Kāpuri, sliekas, kukaiņi, bet no ikdienišķākām lietām es ļoti baidos, ja tā var teikt, no muļķiem – cilvēkiem, kas apzināti rīkojas stulbi, jo viņiem tā patīkot.

Kas, jūsuprāt, ir labākais skolotājas darbā?

Ja Skolotāju dienā un pavasarī skolēni nes vairāk dāvanu, nekā pirmajā septembrī, kad tas ir teju kā obligāts rituāls pasākums un skolotājs kā statuja stāv, bet bērni nolemti nest puķes. Burvīgi ir arī tad, ja satiec savus bijušos skolēnus uz ielas, un viņi jau ir dikti pieauguši, apvēlušies, ar ģimenēm un pavisam izmainījušies, bet tu to negaidi, tu nedomā, ka arī viņi noveco un pēc skolas dzīvo citu dzīvi.

Gusts Ābele *9.1*

Privilēģija slīkt brīvībā

Sen nav gadījies slīkt brīvībā – es domāju, atkal un atkal ar viena klikšķa palīdzību pārslēgdamies starp divām interneta pārlūka cilnēm – to, kurā top šis raksts, un to, kurā ar gluži ironiski kontrastējošo piekasību rindoju savas dzimtas un visas mūsu valsts vēstures tēzes. Protams, runa ir par vēstures projektu, kurš jāiesniedz jau otrdien; šis projekts ir narcistisks. Manā domu un uztraukumu sarakstā projekts vienmēr cenšas izrauties pēc iespējas tuvāk virsotnei, lai gan tā sīvākais konkurents – raksts par brīvību, ko tagad lasāt, lai kādu atzīmi vai jaunu vīrusa paveidu es būtu iemantojis pēdējo nedēļu laikā līdz numura iznākšanai, – bija jāiesniedz jau pirms vairākām dienām.

Šorīt, nesteidzīgi soļojot mājup no mākslas muzeja, uz kuru biju aizdevies no pretējā ielas pusē ierīkotas kafejnīcas, ko savukārt apmeklēju, lai kavētu jau tā trūkstošo laiku sarunās par grāmatām, sapratu, ka manā dzīvē brīvības sajūta rodas tad, kad pilnīgi noteikti atrodos tieši tur, kur man nevajadzētu atrasties, darot to, ko man noteikti nevajadzētu darīt. Tomēr it viss saka priekšā, ka esmu īstajā vietā un laikā. Līdzīgi kā ar manām šīrīta izvairīšanās kāpnēm, ar kuru palīdzību veiksmīgi atliku vēstures projekta veidošanu un produktu iegādi piektajai picai manā mājturību apgūstošā skolēna dzīvē, arī šobrīd jūtos ļoti brīvi un ļoti labi, lai gan patiesībā pasaule man apkārt brūk un jūk.

Vesels lērums cilvēku šodien man ir pavaicājuši, kā man iet. Šeit laikam izpaužas mana visnotaļ skorpioniskā daļa, kura no sākuma runā un tad domā, jo allaž vispirms izmetu pārliecinātu *labi*. Pēc tam neviens vairs netic manam *slikti*, kur nu vēl *normāli* pēc tam, kad jau divas reizes pēc kārtas esmu samelojies. Bet patiesībā nozīmes nav nevienam no šiem vārdiem, jo manas gaitas šobrīd drīzāk varētu aprakstīt kā tādu lavierēšanu pa šauru taciņu, balansēšanu uz tievās kārts starp diviem bezdibeņiem – bezcerīgi bohēmisku brīvību un dzīvi, kas sakārtota tieši tik lielā mērā, ka no pedantiskuma jau metas slikti. Bail iekrist gan vienā, gan otrā, bet arī pa vidu dzīvot ir grūti.

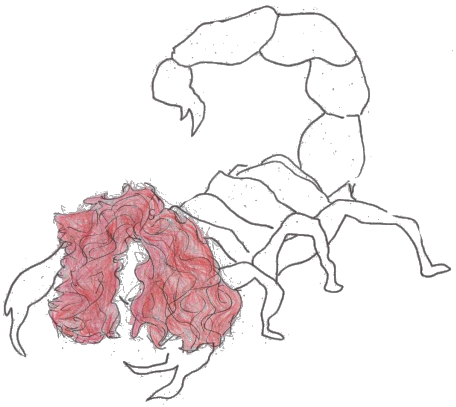

Gaidu vasaru. Visi gaida vasaru. Negaidu vasaru. Un pēkšņi arī visi citi ir pārāk koncentrējušies augstākam labumam, lai gaidītu citu sezonu. Gaidu, gaidu, vienmēr gaidu. Jo cik grūti ir atrasties mirklī, kura divas sienas veido vēsture un picas mīkla. Gremdēšanās pagātnē vai ķepīgā masā. Pārējās divas sienas nesekmē brīvību sevišķi lielākā mērā, bet mirklis jau ir bezdurvju telpa, tāpēc nav neviena veida, kā no tā izkļūt. Pieaugt. Pieaugt par ātru vai vēlu. Sasniegt vairāk un vairāk, tiekties pēc vairāk. Neapstāties. Griezties dejā ar prioritātēm. Antipātiju dekāde ir sākusies. Dažiem dekāde sāksies tikai pēc gada. Ir vieglāk būt brīvam, ja tev netīk. Jo mazāk tev patīk, jo mazāk tevi tur. Jo mazāk tevi interesē, jo tālāk tu esi.

Anna Aleksandra Sičova *11.5*

Sašas svētku saldējums

Valentīndiena, visu mīlētāju svētki, tuvojas, un to nozīme tiek aktualizēta. Man ar šo dienu ir īpaši tuvas attiecības – 14. februāris ir mana dzimšanas diena. Kā aizraujošo Valentīndienas riestu rituālu vērotāja dalīšos ar pārdomām gan par tiem, kuriem ir otrā pusīte, gan tiem, kuri dienu pavadīs, vadoties pēc «vienatnē ēdīšu saldējumu un skatīšos trulas romantiskās filmas» scenārija.

Es esmu cilvēks, kuram vienmēr bijis vajadzīgs romantiskais partneris – 2019. gadā biju trīs attiecībās. Neieslīgšu pašpsihonalīzē, bet, kā jau saprotat, tas nav veselīgi un vēl jo vairāk – tas ir nevajadzīgi. Valentīndienā ap mani grozās sūdzības un žēlabas no tiem, kuri nav attiecībās, kuri vakaru nepavadīs rožu pušķu ieskauti. Patiesi, laiku dalīt ar kādu, ar kuru vari veidot dziļu, dvēselisku kontaktu, kas stipri atšķiras no cita veida saiknēm, ir brīnišķīgi; tā ir viena no jaukākajām sajūtām, ko cilvēka prāts spēj sagremot, bet, no pieredzes sakot, «Bridžitas Džounsas dienasgrāmata» ir smieklīga filma arī tikai saldējuma kompānijā.

Tikai tagad, gandrīz sasniegušai pilngadību, secinu, ka svarīgākie cilvēki dzīvē ir draugi, un to vērtība vairākkārt

pārspēj kādu vidusskolas laika romantisko aizraušanos. Katrs to nojauš, it kā apzinās, bet ap sevi pulcē domubiedrus, ar kuriem var runāt stundām, ar kuriem kopā augt un kuri tevi mīlēs kā neviens cits. Bet tā ir sevis un apkārtējo *laistīšana* – apzināta dzīve neapnīkošā pārpilnībā. Tikai tiešām caur sirdi un prātu platoniski iemīlot cilvēku, esi spējīgs dūkt un plaukt no laimes. Draugu mīlestība ir visjaukākā un gara barojošokā no visām mīlestībām.

Nekādā gadījumā nenoliedzu jaunības romānus, tās tomēr ir apbrīnojami skaistas parādības, bet, kā jau minēju, pacilātību, ko tie dod, neesmu spējusi notvert. Iepriecīniet un apdāviniet viens otru Valentīndienā, atgādiniet draugiem, puisim, meitenei, ka viņus novērtējiet! Izkaisīta un dalīta mīlestība aug griežoties, un tās pļavā dzīvot ir tik sasodīti jauki...

Dārta Petruņko *10.5*

Vientulīgā sevis mīlēšana

Vienam cilvēkam Valentīndiena ir diena, ko pavadīt ar savu mīļo cilvēku, otram par to ir vienalga, bet trešais skumst, ka mīlētāju un mīlestības dienā ir viens pats. Dažreiz tiešām šķiet, ka visiem pārējiem, izņemot tevi, kāds ir, un tas liek justies vientuļi. Galvā ieņem, ka vienīgi kāda cita mīlestība norāda uz to, ka esi vērtīgs un mīlams, taču tieši ar šādām domām noliedz vienīgo mīlestību, kas cilvēkam vien atlikusi. Lai arī cik klišejiski tas nebūtu: ja tevi nemīlēs kāds cits, vienmēr būsi atlicis tu pats, kuram sevi jāmīl.

Jā, Valentīndiena tradicionāli ir pārīšu diena, kurā cilvēki svin mīlestību, bet nekad nevajag aizmirst par sevis mīlēšanu. Daudziem sevi mīlēt ir grūti, dažreiz liekas, ka sevi mīlēt ir slikti, jo tā ir iedomība. Bet tā tas nav, un deva pozitīvu domu par sevi ik dienu nenāk par ļaunu.

Kaut gan rakstu par to, cik nozīmīgi ir sevi mīlēt, arī man tas ir grūti. Mani ietekmē tas, ko citi domā par mani, vai tas, kā man veicas skolā un dzīvē ārpus skolas. Katru reizi, kad skatīties uz sevi spogulī kļūst nepatīkami, es uzkrāsoju pašas košākās acu ēnas, uzvelku mīļāko, ērtāko kreklu, un tas man vienmēr liek justies labāk. Un tā dariet arī jūs! Uzvelciet savu greznāko kleitu, savas visforšākās saulesbrilles, savas krāsainākās zeķes un dariet visu, kas liek jums justies laimīgi!

Tāpat arī Valentīndienā. Ja skolas gaitenī ieraugi kārtējo pārīti, kas ir apskāvušies, sadevušies rokās vai nekaunoties bučojas gaiteņos, nav ko skumt, ja tev nekā tāda nav. Sevis paša mīlēšana, neņemot vērā nevienu citu, vienmēr ir pats svarīgākais, un Valentīndiena nav izņēmums.

Marta Akimova *11.5*

Lielā Klimata Mācība

Pirms vairākiem mēnešiem, lasot ziņas, uzmanību pievērsa raksts par to, ka, sākot ar nākamo mācību gadu, itāliešu skolēniem būs obligāts mācību priekšmets, kas izglītos skolēnus par klimata izmaiņām, padarot Itāliju par pirmo valsti, kas pieņem šādu lēmumu. Pirmais jautājums, kas man rodas – vai arī Latvijas skolās kas tāds varētu tikt ieviests un vai tas mums, latviešu skolēniem, ir vajadzīgs?

Pēdējā laikā ļoti aktuāli ir spriest par globālo sasilšanu, dabas piesārņojumu un par to, ko mēs, cilvēki, varam darīt, lai vērstu visu šo situāciju par labu. Itālija ir valsts, kas ir piedzīvojusi to, ko daži sauc par klimata izmaiņu sekām; runa ir par plūdiem Venēcijā pagājušā gada novembrī. Un, ja var ticēt ziņām, tad šie ir spēcīgākie plūdi Venēcijā pēdējo 50 gadu laikā. Tāpēc varbūt ir labi, ka Itālijā no septembra skolās tiks ieviestas šādas mācību stundas.

Itālija nav vienīgā valsts pasaulē, kurā ir liela mēroga dabas katastrofas. Pavisam nesen visas pasaules uzmanība tika pievērsta plašajiem ugunsgrēkiem Austrālijā, kas arī, manuprāt, ir klimata izmaiņas sekas. Tas arī nav nekas jauns pasaulē, jo Zemes vēsturē ir bijuši dažādi periodi, kuru rezultātā vairākkārt ir mainījies klimats starp ledus laikmetu periodiem un sasilšanas periodiem, kad uz planētas nav nekādu kontinentālu ledāju.

Arī Latvija ir piedzīvojusi klimata izmaiņas, vismaz salīdzinājumā ar to, kāds klimats bija pirms 50 gadiem. Bet vai Latvijā ir vajadzīgs atsevišķs mācību priekšmets par klimatu? Varbūt. Lai gan Latvija ir bagāta ar mežiem un neskarto skaisto dabu, Latvijā tiek rīkota Lielā

talka un citi zaļā dzīvesveida pasākumi, mēs, latvieši, varam darīt krietni vairāk un būt daudz centīgāki savas zemes un klimata saglabāšanā.

Bet vai tas ir tāpēc, ka mēs nezinām, kā to saglabāt, vai arī tāpēc, ka mēs izvēlamies neko nedarīt? Ja tas ir tāpēc, ka mēs nezinām, kā to saglabāt, tad, manuprāt, arī Latvijā vajadzētu ieviest apmācības par klimata izmaiņu. Taču, ja mēs izvēlamies to nedarīt, tad nekādas apmācības nepalīdzēs.

Taču arī bez mācību priekšmeta skolās par klimata izmaiņām var iztikt. Piemēram, tādas valstis kā Šveice, Islande, Somija arī bez īpašas mācīšanas ir vienas no viszaļāk domājošākajām valstīm pasaulē. Tāpēc varbūt arī Latvijā nevajag šādu mācību priekšmetu ieviest, jo par to mēs skolā runājam un mācāmies ķīmijā, fizikā, bioloģijā, ģeogrāfijā, un pat angļu valodas stundās notiek diskusijas par šo tēmu.

Kādi ir secinājumi? Katrai valstij ir savas metodes, kā sasniegt zaļo dzīvesveidu. Vai Latvijai obligāti būtu jāseko Itālijas piemēram? Protams, nē, taču kaut kas lietas labā var vienmēr tikt darīts. Un, ja savam vienaudzim uzdotu šo jautājumu, gan jau ka kāds pateiktu: «Kāpēc tas vajadzīgs? Mums, skolēniem, jau tā pietiek slodzes.»

Kristiāna Būcena *11.1*

Viens procents glābēju

Tieši tāpat kā mana grāmatzīme, kas ir klāta ar diviem vārdiem – mīlestība un jūra –, es vēlos slīgt mīlestības pilnā bezgalīgu dziļu jūrā. Tieši tāpat kā grāmatā, kas mani skārusi daudzos līmeņos, – Dženiferas Nivenas «Mūsu spožās dienas» – es vēlos tādu cilvēku kā Finču, kas ir spontāns un dīvains. Tik dīvains kā es. Un tādu cilvēku kā Violeta, kas rūpējas par mani, kas par mani uztraucas līdz pēdējam dzīves mirklim.

Es vēlos šo jūras dziļo mīlestību, tāpat kā Finčs vēlos sajust Jupitera-Plutona gravitācijas efektu, savukārt pretēji Finčam vēlos, lai kāds mani glābj no melnajām, melanholiskajām jūras dzīlēm. Es akli sniedzos un dodos uz šīs jūras pusi. Tikai es zinu, ka abas jūras ir viena un tā pati. Vienīgā atšķirība ir: ko es darīšu, kad nonākšu pie šīs jūras. Vai man sevi pazudināt, vai man sevi glābt? To, kāda būs mana sastaptā jūra, spēj mainīt tikai viena cilvēka klātbūtne. Un, pat ja izvēlēšos sevi pazudināt, vai šis cilvēks spēs ko mainīt?

Mana sirds zina, ka tāds cilvēks kaut kur eksistē, bet dziļi iekšā es nojaušu, ka melno jūru sasniegšu ātrāk nekā atradīšu savu cilvēku. Varbūt es jau savu cilvēku esmu atradusi, bet es vairs nespēju sev uzticēties. Es nevēlos būt cerību pilna, jo zinu... zinu, ka pastāv 99% iespēja, ka cilvēks, kuru uzskatu par savu glābēju, patiesībā nav tas, kuru meklēju.

Es zinu, ka mana jūra nav tālu... Bet es zinu arī to, ka jūra, ko vēlos redzēt, nav melnā, tāpēc es turpinu cerēt... Turpinu cerēt, ka šoreiz es nemaldos, ka šoreiz nekas neatgadīsies, ka šoreiz... šoreiz es nesākšu skriet uz savu noraudāto asaru jūru. Mana sirds turpina cerēt, lai arī pati zina, ka cerības ir viltus siena starp mani un manis gaidošo salto jūru.

Bet kā ar atlikušo 1%? Kā ar šo varbūtību, ka mans glābējs jau ir man blakus? Kā ar šo sīko varbūtību sasniegt jūru, ko vēlos ieraudzīt. Jūru, par kuru stāsta daudzi. Jūru, par kuru stāsta mana grāmatzīme. Šis 1% var būt labākais manā dzīvē, bet tas ir tik sīks, tik attāls, tik ļoti... nesasniedzams. Mans sapnis ir atrast savu glābēju. *Alguien que amaré por siempre*. Bet vai es to spēšu?

ar Annu Apsīti sarunājas Amanda Kaufmane *11.5*

Anna no Čīles jumtiem 2

Iepriekšējā «Ľavīzes» numurā lasījām intervijas pirmo daļu par Annas Apsītes dzīvi Čīlē. Laiks decembrī notikušās intervijas otrajai daļai.

Čīlieši tiek uzskatīti par temperamentīgiem cilvēkiem. Vai tu piekrīti un vai sadzīve ar čīliešiem ir viegla?

Čīlieši ir ļoti smaidīgi, neesmu redzējusi nopietnu vai depresīvu jaunieti. Jā, impulsivitāte ir manāma, bet tā mijas ar laipnību – viņi mani burtiski ierāva savā kultūrā.

Es dzīvoju Patagonijas ziemeļos, un man ir sajūta, ka vietējie dzīvo, it kā peldētu uz putuplasta gabaliņa – ļoti virspusēji, neiedziļinoties un neanalizējot dzīves notikumus. Atšķirībā no latvieša, kurš iet pa gultni un aizrauj visus sev līdzi.

Dažreiz Čīlieši ir nepieklājīgi atvērti, piemēram, reiz ēdiena piegādātājs mani uzrunāja par mīļumīņu...

Kā iet tavā skolas dzīvē, kā pret tevi izturas skolotāji?

Esmu labākā skolniece klasē, mana vidējā atzīme ir 6,5 no maksimālajām 7 ballēm. Jāatzīst, ka salīdzinājumā ar Latviju šī skola prasa minimālu atdevi. Kad Čīlē notika lielie protesti, mācību stundas nenotika.

Tomēr tāpat daudz mācos, jo nesaprotu spāņu valodu, piemēram, sacerējumu rakstu visu dienu, jo tas jāpārlasa, jāizlabo kļūdas, jāiztulko...

Skolotāju attiecības ar bērniem ir ļoti tuvas, viņi viens otru uzrunā uz *tu*, dalās ar ēdienu, apskauj skolēnus, kopā apmeklē dažādus pasākumus.

Kā, dzīvojot Čīlē, esi mainījusies tu pati?

Patiesībā jau pirmajā nedēļā sapratu, ka svarīgi ir nezaudēt sevi, neskatoties uz vidi man apkārt. Līdzīgi kā «Laimes lācī». Čīle ir mani padarījusi daudz

emocionālāku, čīlieši man arī iemācījuši ļauties mirklim. Ikdienā bieži var dzirdēt cilvēkus sakām, ka jāizbauda dzīve, jo tā ir tikai viena. Reiz ārā bija tikai 10 grādi, bet mēs ar drēbēm gājām peldēt. Tas bija mirklis, kuru atcerēšos vēl ilgi, cik jauki garšo bezrūpība.

Kāda ir tava viesģimene? Vai, dzīvojot ar viņiem, esi atbrīvojusies no kāda stereotipa?

Mana viesģimene ir ļoti atsaucīga laika pavadīšanai kopā, taču tā ir taisnība, ka vecāki ir ļoti stingri. Un mīts par čības mešanu, dusmojoties uz tīņiem, ir taisnība, lai gan tas nav noticis ar mani.

Viesģimenei ir ļoti svarīgi tas, kā viņus redz sabiedrība, piemēram, bērnu ģērbšanās stils, atzīmes. Citreiz vecāki aizliedz pastaigas vakaros vai konkrētu pasākumu apmeklēšanu.

Vai tev izdodas apmaiņas gadu apvienot ar mācībām ĀVĢ?

ĀVĢ principā nemācos, dažreiz izpildu *uzdevumus.lv*, taču ir grūti komunicēt elektroniski ar visiem skolotājiem, nolēmu labāk izbaudīt šo apmaiņas gadu un tad redzēt, kur tālāk dzīve aizvedīs.

Ko tu sev ieteiktu, ja šobrīd būtu 1. augusts un tu būtu tikko izkāpusi no reisa uz Santjago?

Teikt visam *jā*. Es sākumā biju diezgan nobijusies, piemēram,

> *pirms mēneša pateicu jā intervijai televīzijā*

un tas notika – mani rādīja Čīles televīzijā. Bija sevi jāpārvar, jo vēl nemāku runāt perfektā spāņu valodā, tomēr saku *jā* arī tam!

Anete Mārtuža *10.5*

Neuzmanība var ieriebt

Kādā jaukā dienā es vēlējos pabaudīt kultūru un aiziet uz kādu izrādi. Nosaukums intriģējošs – «Te sākas nakts» –, un pie tam vēl notiek Ģertrūdes ielas teātrī. Hmm. Tīri interesanti. Labi, domāju tālāk, nevalstisks teātris, nu, tad jābūt kaut kam labam – jaunam un svaigam. Tieši tas, kas man vajadzīgs. O, režisors Vladislavs Nastavševs! Tad gan noteikti jāiet!

Pienāk diena, kad ir jāiet uz izrādi, un stundu pirms izrādes man sāk rasties slikta priekšnojauta, ka nebūs labi, un tomēr biļete ir nopirka – jāiet!

Sākas izrāde, un jau pats sākums ir daudzsološs – brūns šķidrums tiek izmantots, lai parādītu izkārnījumus, tiek parādīta pašapmierināšanās, pārmācīšana spīdzinot. Galvenais sižets nolasāms: ir kāds vīrietis vārdā Žils, kurš ir homoseksuāls, un viņu iekāro visi, tiešām visi – gan sievietes, gan vīrieši, gan policisti, gan opīši. Pēc tam sāku domāt: nu, fui, kāpēc kaut kas tāds

ir jāliek un jārāda uz skatuves. Tad atkal atceros, ka mākslā taču pastāv brīvība. Bet kur tad šī brīvība beidzas un vai vispār beidzas? Manuprāt, mūsdienās brīvībai vispār nav robežu, tā plūst un plūst, aizplūst garām tam, pie kā vajadzēja apstāties, lai nepārspīlētu.

Pienāk starpbrīdis. Nevaru izlemt, iet projām vai nē. Nekad tomēr neesmu aizgājusi no izrādes. Pat ja tā būtu ļoti slikta, es neietu prom, jo vienmēr galvenais un intriģējošais jautājums ir: kā tas beigsies? Labi, izlemju, ka palikšu, jo gribas uzzināt atrisinājumu stāstam. Atkal viss turpinās, fiziskās mīlas ainas sāk kļūt ļoti biežas un liekas, ka kāda daļa no izrādes jau atkārtojas. Izrāde beidzas, un es esmu apjukusi, dodos mājup un visu laiku domāju: kas bija tas, ko nupat redzēju, kas tas bija?

Es biju pārsteigta par šo izrādi. Tā mani piesaistīja, bet tajā pašā laikā atgrūda un lika izdarīt izvēli – skatīties vai neskatīties. Es turējos pretī un skatījos, bet vai es no tā ko guvu, iemācījos, baudīju? Nē. Tomēr teikt, ka izrāde bija slikta, es nevarētu, tā pat nebija tuvu terminam *slikti*.

Domāju, nākamajā dienā paskatīšos internetā, ko citi saka par izrādi, varbūt arī ir bijuši. Un tad es pamanīju to, kam nepievērsu uzmanību pirms tam.

Izrāde bija 18+.

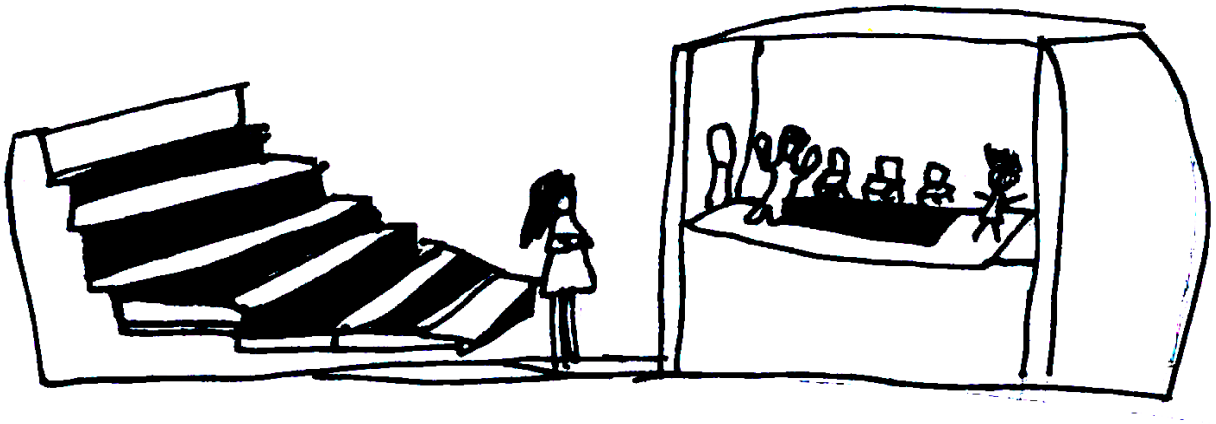

Gusts Ābele *9.1*

Gaidot izrādi

Par ko būs mūsu stāsts? Ko tu gribi pavēstīt ar šo, E. V.? Ko tu gribi izstāstīt, A.? Var dzīvot arī citādi. Un ikkatrā no mums dzīvo bohēmiskā māte, kas liedz jebkādu balansu dzīvē pat tās atainotājam, lai gan mēģinājumu procesa garlaicīgākajā daļā nākas tēlā iegrimt vien uz pāris stundām nedēļā, un tēvs, kurš visiem spēkiem cenšas noturēt ārprāta pili tās ierastajā staltumā, un dēls, kurš neko citu kā vien šīs pils biezos brīvdomības mūrus nemaz nepazīst. Dzīvo un sadzīvo, cīkstās – te pa īstam, te pa jokam. Biežāk jau pa jokam. Arī mums ik pa laikam nākas cīnīties par izdzīvošanu neatkarīgā un brīvprātīgā teātra pasaulē, lai nepadotos.

Kopš pirmo reizi izlasīju Olivjē Burdo romānu «Gaidot Bodžanglu», ir pagājuši jau divi gadi un vēl vismaz desmit tādas pašas reizes, no kurām septiņas – ziemas brīvlaikā, veidojot dramatizējumu. Sākumā šķita, ka pārveidot haotisko, nenosakāmas secības notikumu virkni baudāmā un ar oriģinālu domu bagātinātā lugā, kurā pie tam vēl netrūkst arī grāmatas lappusēs sastopamā humora, traģiskuma un mīļuma, būs vienkārši neiespējami. Un, ņemot vērā, ka mans skatījums uz šo darbu nekad nespēs būt pilnīgi objektīvs, varu vien paļauties uz E. V. vārdiem par to, ka teātris ir kompromisu pilns process.

Kad jau mēnesi esmu peldējies vannā, kas pilna ideju un dažādu sīku problēmiņu, kas visas vairāk vai mazāk saistītas ar tiešajiem režisora pienākumiem, palēnām tiku no tās reizi pa reizei izmests – te uzmet viens no galvenajiem aktieriem, te nav skaidrs, vai maz legāli drīkstam nodarboties ar šo haltūru. Un tā nu mēģinājumu process iestrēga vienreiz un iestrēga otrreiz, tad tika speciāli iesaldēts, nekas neritēja uz priekšu, un mani lēnām pārņēma izmisums, jo, izsakoties lugas vārdiem, šis projekts man bija «ļoti miļš un sirdij tuvs, un es tajā biju gatavs iegremdēties atkal un atkal». Protams, «ne par raizēm, ne skumjām nevēlējos ne dzirdēt».

Nekad neesmu spējis dzīvot bez lielas sāpes, svarīga projekta pie sāniem – gada sākumā tas bija avīzes numurs, kura redaktors biju, tam sekoja performatīvais pasākums, ko organizēju, un Nacionālā romānu rakstīšanas mēneša neirozes, bet tagad svarīgais projekts un, iespējams, lielākais, kādu man nācies bīdīt, ir šī izrāde.

Teātris man allaž šķitusi apbrīnojama padarīšana, galu galā tas ietver sevī teju visa veida mākslu un apmierina visus uztveres receptorus – mūzika, kas izmantota skaņu celiņā, vizuālā māksla, kas pielietota scenogrāfijā, kinematogrāfiskie materiāli instalācijās, uzstāšanās māksla, deja un visbeidzot literārais darbs, kurš ir šī visa trādirīža pamatā. Tā var aizrauties elpa, un nav brīnums, ka drausmā sajūta par kāda aspekta vai visas izrādes neizdošanos, mani nomoka diendienā.

Noslēdzot šo dramaturga dienasgrāmatas lappusi, jau atkal jāizsakās izrādes vārdiem: «Tēta romānam devu nosaukumu «Gaidot Bodžanglu», jo mēs viņu nemitīgi gaidījām.» Tikai šai gadījumā jāaizstāj romāns ar rakstu un Bodžangls ar izrādi, jo tieši to nemitīgi gaidām mēs...

Loreta Lizbovska *12.4*

Gads augstvērtīga piedzīvojuma

2018. gada pavasarī nolēmu, ka vēlos piedzīvot kaut ko jaunu dzīvē, un nolēmu doties apmaiņas gada programmā uz Dāniju. Apmaiņas gadā es devos, pateicoties organizācijai AFS, kas organizē apmaiņas programmas Latvijā un vēl gandrīz 100 citās pasaules valstīs. Kopumā es Dānijā pavadīju 11 mēnešus – no 2018. gada augusta līdz 2019. gada jūlijam, jo mācību gads sākas ātrāk un beidzas vēlāk nekā Latvijā, viņiem vasaras brīvlaiks ilgst tikai 6 nedēļas. Šajā laika posmā es piedzīvoju visnotaļ daudz. Es dzīvoju Kopenhāgenā, brīnišķīgā viesģimenē, kurā bija vecāki, 3 brāļi, viena māsa un 2 suņi. Ar šiem cilvēkiem es pavadīju daudz laika kopā, un tieši ar viņu palīdzību es visvairāk iepazinu dāņu kultūru.

Manas attiecības ar ģimeni bija ļoti draudzīgas – viņi vienmēr bija ļoti laipni un izpalīdzīgi, kā arī pacietīgi tad, kad mēģināju runāt dāniski, un, pateicoties viņiem, manas dāņu valodas prasmes diezgan ātri uzlabojās. Mana viesģimene bija ļoti aizņemti un aktīvi cilvēki, katram savas gaitas: skola, darbs un pēc tam dažādi pulciņi vai pasākumi, tāpēc īpaši daudz laika kopā nepavadījām, taču pats īpašākais kopā būšanas mirklis, manuprāt, bija vakariņas. Dānijā tā ir vissvarīgākā ēdienreize, kad visa ģimene tiekas pie galda un kopīgi ēd, runā par dienā aizvadītajiem notikumiem. Tas vienmēr bija patīkams dienas posms, sākot ar gatavošanu kopā (katram ir sava nedēļas diena, kurā jāgatavo), tad ar ēšanu un ilgajām sarunām un smiekliem, kas nereti ievilkās vairāk nekā stundas garumā. Pēc vakariņām katram bija sava nodarbošanās – kāds skatījās televizoru, kāds veda pastaigā suņus un kāds pildīja mājasdarbus –, taču tas bija jauks un mājīgs dienas noslēgums.

Dānijā ir ļoti augsts dzīves kvalitātes līmenis, un to varēja uzreiz manīt. Mani apbrīnoja un pat aizkustināja tas, cik cilvēki ir smaidīgi un laipni pret visiem. Tas nav nekas neparasts, ja garāmgājējs uzsmaida svešiniekam, un visi gandrīz vienmēr palīdz, ja redz, ka kādam ir problēma.

Kad ierados Dānijā, protams, sākumā biju ļoti apjukusi un bieži nezināju, kā rīkoties, taču laipnā un vienmēr pozitīvā apkārtējo attieksme ļoti palīdzēja un ļāva justies droši. Arī mani klasesbiedri bija ļoti izpalīdzīgi. Tā kā es mācījos vietējā dāņu ģimnāzijā, man visas mācības notika dāniski, un sākumā bija sarežģīti vispār saprast, kas notiek, taču ar laiku, pateicoties klasesbiedriem un manai dāņu valodas pašmācībai, sāku vairāk saprast un arī kaut ko iemācīties.

Izglītības sistēma gan ļoti atšķiras no tās, kāda mums ir Latvijā. Manuprāt, slodze skolēniem Dānijā ir mazāka un atmosfēra skolā – daudz brīvāka. Stundas organizētas pa moduļiem. Tā kā dienā ir parasti tikai 3 vai 4 dažādi priekšmeti, tad tas padara mācības brīvākas. Brīvo atmosfēru rada arī tas, ka skolēnu un skolotāju savstarpējās attiecības ir ļoti draudzīgas – skolotāju uzrunā vārdā, viņi nereti iesaistās kopīgās sarunās ar skolēniem un nav autoritāri. Protams, tāpēc klasē ir daudz mazāk disciplīnas – normāla ir skolēnu brīva sarunāšanās, ēšana stundās, datora spēlīšu spēlēšana un laika pavadīšana sociālajos tīklos, kamēr skolotājs kaut ko stāsta. Protams, ne vienmēr ir šāda attieksme, jo, kad skolotājs uzdod kādu darbu, kas jāveic grupā, gandrīz visi ir gatavi aktīvi iesaistīties.

Organizācija AFS apmaiņas gadā rīkoja vairākas nometnes, kurās visi tuvumā dzīvojošie apmaiņas programmas skolēni satikās un trīs dienu laikā dalījās ar savu pieredzi. Tie bija skolēni no citām valstīm, kā, piemēram, no Argentīnas, Brazīlijas, Ungārijas, Itālijas, Turcijas, Taizemes. Tieši šie cilvēki kļuva par maniem vistuvākajiem draugiem visa apmaiņas gada laikā, jo ar viņiem mēs bieži satikāmies, dalījāmies savā pieredzē un sapratām problēmas.

Šis gads noteikti bija neaizstājams. Jaunā vide man lika izkāpt no savas komforta zonas, un es ieguvu citu pieredzi: iepazinu dāņu kultūru, atradu jaunus hobijus, ieguvu vēl vienu ģimeni un jaunus draugus, kurus plānoju apciemot (dažus esmu jau apciemojusi), kā arī es manāmi uzlaboju savas angļu valodas prasmes un iemācījos dāņu valodu bez priekšzināšanām.

Es iesaku ikvienam jaunietim doties apmaiņas programmā, ja šāda iespēja rodas, jo tā tiek pavērta pavisam jauna pasaule.

ar **Mētru Saberovu** sarunājas **Elīza Bārbala Saberova** *11.4*

Ne tikai karalienes, bet arī karaļi

Daudzi ir pazīstami ar terminu *drag queen* – cilvēks, pārsvarā vīrietis, kas pārģērbjas un lieto dekoratīvo kosmētiku, lai imitētu nereti pārspīlētu sievietes tēlu. Tāpat zināms ir arī šovs «RuPaul's drag race», kurā vīrieši sacenšas par labāko *drag* tēlu. Lai arī cik daudzi zinātu par *drag queen*, pārsteidzoši liekas, ka neviens nekad neiedomājas par pretēju tēlu – *drag king*. Dažiem liekas, ka *drag king* nav tik ekspresīvs kā *drag queen* tēls, taču ne jau tēla ekspresīvums ir iemesls tā radīšanai. *Drag* tēla veidošana sniedz atbrīvotību, spēju izpausties, iespēju atrast īsto es. *Drag king* ir saikne ar LGBTQ+, tādēļ tēlos tiek parādītas kopienas vērtības, vajadzības tiesības.

No 11. līdz 21. decembrim Kaņepes kultūras centrā norisinājās Latvijā pirmais *Drag King* festivāls, kurā interesenti apmeklēja meistarklases, varēja klātienē klausīties Džemmas podkāstu «Starp mums, meitenēm, runājot», kā arī piedalījās lekcijās un skatījās kino par *drag* kultūru. Latvijā, likās, *drag king* tēls nav īpaši populārs, taču tas nebija šķērslis Mētrai Saberovai, festivāla dibinātājai, ļaut izpausties tiem, kurus apspiež ikdiena un stereotipi.

Kā radās ideja par pirmo *drag king* **festivālu Latvijā?**

Ideja par *drag king* pasākumu bija radusies jau agrāk. Pavasara beigās pamanīju *pride.lv* mājaslapā, ka klubs

«Golden» aicina pieteikties *drag king* konkursam 2019. gada rudenī. Bija arī publicēta īsa intervija ar performances mākslinieci Lauru Šternu, kura bija pieteikusies kā viena no dalībniecēm. Sarakstoties ar Lauru, uzzināju, ka, ja nepieteiksies vairāk dalībnieku, konkurss nenotiks. Tā kā biju ļoti iemīļojusi Londonā redzētās *drag king* performances, negribēju ļaut Latvijai zaudēt šo iespēju un piedāvāju palīdzēt «Golden» ar pasākuma izvēršanu plašāk, kā arī pierunāju dažas draudzenes arī pieteikties, lai dabūtu vismaz minimumu konkursantu skaitu.

Diemžēl «Golden» finansiālu iemeslu dēļ aizvērās ciet, bet, tā kā viesmāksliniekus, lektorus un daudzos palīgus jau biju sarunājusi,

> *“ nācās pašai uzņemties vesela festivāla rīkošanu*

Es nekad nebūtu to uzņēmusies, ja būtu zinājusi, ka nedabūšu itin nekādu finansējumu ne no Lielbritānijas, ne Eiropas vai Latvijas.

Ko vēlējies panākt, veidojot šo festivālu?

Es ļoti, ļoti vēlējos iepazīstināt Latviju ar *drag king* kultūru, sanāca tāda milzu dāvana Ziemassvētkos. Londonā, visā Lielbritānijā un *attīstītajās* valstīs vēl joprojām ir daudz problēmu feminisma un LGBT+ tiesību jomā, it īpaši ņemot vērā populisma un nacionālisma pieaugumu. Tomēr esmu pieradusi pie noteikta līmeņa sapratnes par cilvēktiesībām, dzīvojot Londonā, it īpaši par nulles līmeņa toleranci pret diskrimināciju pret LGBT+ kopienu darba vietās. Tāpēc uz uzskatu, ka *drag king* kultūra ir ļoti jautrs un daudzsološs veids, kā Latvijā turpināt un attīstīt sarunu par feminismu tieši LGBT+ tiesību jomā, kas pieskaras tik daudzām tēmām, tai skaitā dažādām maskulinitātes izpausmēm, kas ir svarīga visiem.

Kāda, tavuprāt, ir Latvijas sabiedrības attieksme pret AFAB (*associated female at birth* jeb piešķirtais dzimums – sieviete), kuras neizturas *sievišķīgi*? Noteikti bija negatīvi komentāri par šo ideju, festivālu, drag king kā tādu.

Viens no uzdevumiem, veidojot festivālu, bija arī sabiedrības izglītošana par *drag king* kultūru. Tas ir diezgan smags slogs – parādīt ko nezināmu, jo reizē ir arī pienākums ar to iepazīstināt, turklāt skaidrā un pieejamā veidā, bet es nekad nejūtos kā atbilstoši reprezentatīva persona to darīt. Tad nu, par laimi, Laura Šterna bija gatava vadīt lekciju par *drag king* vēsturi, un arī podkāstā un Alises Zariņas lekcijā par *trans* reprezentāciju kino bija pieejams labs ieskats. Grūtības gan vēl joprojām sagādā neesošie termini latviešu valodā, kas padara visu diezgan neērtu, rakstot preses relīzes vai vienkārši runājot. Tas arī uzrāda problēmu, kas jālabo, jo nav jau tā, ka *non-binary* un *genderqueer* cilvēku Latvijā nav.

Kādi ir nākotnes plāni saistībā ar festivālu, kopienu?

Latvijas *Drag King* festivāls ar piesaistīto pulku nu ir pārtapis par Latvijas *Drag King* kolektīvu, ar ko turpināsim aktīvi darboties. Pirmais kronētais karalis *Emmanuele Lampá* sniegs īpašu tiešraides video sūtījumu Valentīndienā, bet lielāks šovs būs redzams 6. martā *Ladyfest Riga* ietvaros Kaņepes Kultūras centrā. Pēc tam plānojam kopēju izbraucienu uz Tallinas Praidu jūnija sākumā, un tad jau būtu jānāk nākamajam festivālam, lai kronētu Latvijas *Drag King 2020*.

Viens no Drag King festivāla mērķiem ir iedrošināt citus nebaidīties būt sev pašam. Lai arī Latvijas sabiedrībai ir tik daudz pēc kā tiekties, šī kopiena gāž stereotipus par to, kādai jābūt sievietei. *Drag King* festivāls aicina ikvienu iepazīt sevi vēl vairāk un izprast patiesās vērtības. Vairāk par festivālu un kopienu var uzzināt to *Instagram* kontā @ *dragkinglv*.

Emmanuele Lampá, konkursa laureāts. Foto autors: Edgars Tabaks.

Milzt miglas vāli ārā pa logu.

Izskatās, ka atkal ir laiks
nozust kādā zili pelēkā bedrē.
Es ne vienmēr ciešu no šādām izjūtām,
tomēr,
kad tas notiek,
vēlos izkust un aizplūst kā
atkusnis pavasara saules skavās.
Vai ir par vēlu jautāt, vai būsi mans glābējs?

Vai turēsi manu roku?
Tāpat vien, lai vieglāk man būtu.
Man tevis nepietrūktu,
ja vien tavs stāvs man blakus
nebūtu tik mīļi ierasts.

Acīmredzami lemts ir man desmitgadi kādu
vien nogaidīt.

/Dārta Petruņko 10.5/

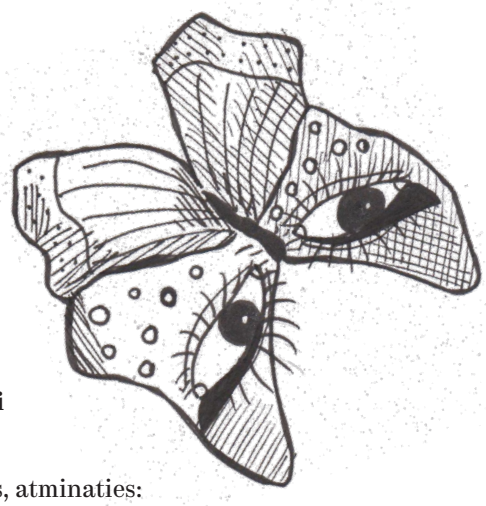

Vēstule sievietei

Jūs atminaties,
Jūs visu, protams, atminaties:
Kā es stāvēju,
Atslējies pret sienu;
Nervozi soļojāt Jūs pa istabu
Un kaut ko asu
Sejā metāt man.

Jūs teicāt,
Ka mums laiks šķirties,
Ka Jūs nomocijusi
Mana trakulīgā dzīve,
Ka Jums laiks uzsākt ko jaunu,
Bet mans liktenis –
Tīties tālāk prom. Lejup.

Mīļotā!
Mani Jūs nemīlējāt.
Nezinājāt Jūs, ka sabiedrības katlā šajā
Es biju kā nodzīts zirgs ar putām uz lūpām,
Drosmīga jātnieka vadīts.

Nezinājāt Jūs,
Ka dūmos biezos,
Iekš plosošas jūras,
Ar to arī cīnos, ka nesaprotu –
Uz kurieni ved mūs šie likteņa notikumi.

/Fragments no Sergeja Jeseņina dzejoļa «Письмо к женщине». Atdzejoja Hani./

Atzīšanās

Mazā polaroīda kamera
klikt! un uzņem attēlu ar
tevi un tavu sirdi plostošo pasauli gaismojošo smaidu.

Man ir kauns atzīt,
cik mīļa šī bilde nu man ir.
Es vēlos to ierāmēt
nolikt goda vietā uz plauktiņa blakus gultai.

Šis mazais papīra kvadrāts
ir viss
kas man ir.
Viss ko es varu atļauties turēt
sev cieši klāt
un viss
ko varu noslēpti neslēpti iemīļot.

Es nevaru ļaut
sev atzīties.
Šķiet, ir pārāk daudz,
ko riskēt ko likt gaismā,

jo es labāk pieņemu pašu minimumu
kā to ko no tevis jebkad gūšu
nevis ļaušu it visam nogrimt,
lai turpinātu vērot
no attāluma.

Nē,
dzīvošu es
ar savu tavu polaroīda attēlu vien.

/Dārta Petruņko 10.5/

Korektors.

Dzēšu tavu
vārdu
ar korektoru.
Biju taču
sev apsolījusi
aizmirst tavu
vārdu.
Korektors
tūlīt beigsies,
bet lapa vēl
pilna ar tavu
vārdu.

/Hani/

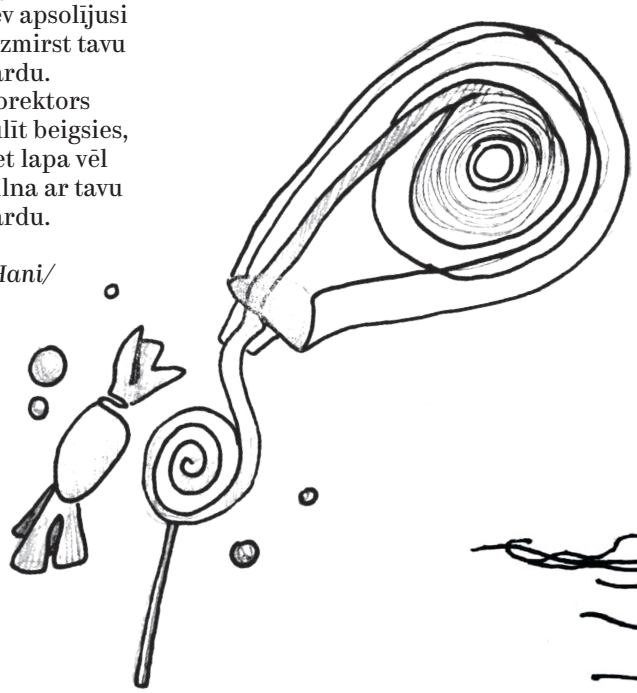

Tu slīksti.
Tomēr gan nē.
Varbūt slīkstu es?
No šīs bezjēdzīgās kņadas
Man aizraujas eloa.
Es neelpoju?
Liekas, ka slīkstot
Kļūs vieglāk.
Bet tas ūdens plaušās
Nevis vienkārši atņem dzīvību,
Bet spīdzina mani un moka.
Varbūt, ja tu tomēr slīktu,
Ja mēs slīktu kopā,
Manas sāpes neliktos tik sliktas?

/Hani/

Šķiet, ka atkal slīkstu. Tikai šoreiz arvien straujāk un arvien dziļāk. Te viena straume mani rauj uz vienu pusi, te cita - uz otru. Bet tam nav nozīmes, jo es slīkstu un vairs nevaru atgriezties virspusē. Varbūt arī tam vairs nav nozīmes, jo ir par vēlu. Man sāk trūkt elpa, un es vairs nespēju. Esmu dziļi, un neviena vairs blakus nav, neviens mani neglābs. Varbūt arī tomēr kāds stāv krastā un sauc pēc manis. Bet man vienalga, viņš ir nokavējis. Es vairs nedzirdu, neredzu un nekam vairs nav nozīmes. Es slīkstu. Vēl tikai nedaudz.

/Līva Vaivade 11.6/

Monas Valentīndiena...

Vientuļā Mona, skatoties Valentīndienas filmas, saprata, ka tās ir paredzētas tikai, lai ieriebtu vientuļniekiem, kas klusumā kādā stūrī dzer tēju. Nē, nu nopietni! Visur, kur viņa ieslēdz TV, visi atgādina, ka sirdsmīļajai Monai ir lemts palikt vienai. Viņa jau nebēdā tik ļoti, lai par to saceltu traci, vecums jau atļauj pagaidām pabūt vienatnē, bez mīlnieka, saprotiet, viņai tomēr ir tikai 85 gadi... kur tur traci sacelt, kapā līst jau viņa netaisās!
Bet nabaga Monai jau pāri galvai visas tās reklāmas, saistībā ar jaunajām romantiskajām drāmām vai lētajiem vīniem, kam ar paldies karti ir 70% atlaide. Mona tām muļķībām un korumpētajai vakstij netic, viņa no barčika paņem liķieri un skatās šausmenes, klusībā gaidot svētdienas superbingo. (Patiesībā, gaidot, kad tas kaimiņš Ivars no pretējā dzīvokļa viņai piezvanīs, bet tas vien met acis, neko neiesākot.)
Nu, moins, domā Mona, protams, viņai nav tik interesanta dzīve, kā viņai gribētos, bet vai viņa sūdzas? Nu, ne tak, viņa laimīgi dzīvo savu dzīvi, ejot uz klubiem un barojot kaķus, stādot augus un priecājoties par saviem sasniegumiem eksotiskajā dejošanā.

/Madara Dzelve 9.1/

Āgenskalna Valsts ģimnāzija, 2020